

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 3. An propositum debeat esse explicitum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

novit, unde sibi periculum lapsus imminet, quam qui suo damno expertus est. Sape contingit, ut, quod uni periculosum est, alteri sit innoxium; imò nonnunquam unus idemque ex ea re plagam eamque luculentam accipit & vulnus, quæ aliàs eidem minimè fuit damnosa. Quisque ergo suas vires exploret, vel, si id ipse solus non possit, operâ & Consilio Confessarii, vel alterius viri prudentis, piac docti utatur.

86. Illud tamen hoc loco non est præmittendum, eam occasionem, quæ ex natura sua frequenter solet ejusdem conditionis homines in peccatum inducere, proximè periculosam esse etiam illi, qui alioqui non est expertus se labi; nisi moraliter ipsi aliunde constet, nullum sibi periculum imminere. Et ideo licet aliquis nunquam cum ulla famina peccaverit, nihilominus tamen, si adultus cum adulta in eundem lectum decumbat sponte, nulla necessitate compulsus, dicitur se proximo fornicationis periculo temerè objecisse, & mortaliter peccasse; licet enim non sit secuta fornicatio, vel obscœnus tactus, ei tamen periculo sine causa se objecit, in quo plerique ejusdem conditionis labuntur, & ideo de se quoque lapsum meritò poterat præsumere. Dixi autem paulò antè: *Frequenter*: si enim semel aut iterum peccasti, sapius verò restitisti, non cenferis constitutus esse in proximo peccandi periculo.

87. Denique ad perfectionem contritionis necessarium est, ut homo habeat propositum, omnia sua peccata, saltem mortalia confitendi, & implendi penitentiam: quod satis est, si sit implicitum & virtuale, de quo jam. Desumi-

R. P. Stoer Trib. Pœnit.

tur hoc ex Concilio Trident. *sess. 14. cap. 4. & 8.*

ARTICULUS III.

An propositum debeat esse explicitum?

88. Necessarium esse, ut propositum emendandæ vitæ, adeoque abstinendi deinceps ab offensa DEI ad Confessionem requisitum, sit formale & expressum, docent Valent. *D. 7. q. 8. p. 6. sub finem.* Suar. *D. 4. s. 3. n. 3.* Reginald. *l. 5. c. 1. n. 8.* Henriq. *l. 4. c. 24. n. 2.* & nonnulli alii, inter quos à Dicast. *D. 6. d. 14. n. 206.* numerantur Bellarm. *l. 2. de Pœnit. c. 6. & 7.* & Tolet. *l. 3. Summa, c. 4. §. quinta est.* Desumunt id ex Concil. Florent. in Decreto Eugenii, & Trident. *sess. 6. cap. 6. & sess. 14. cap. 4.* ubi ad justificationem hominis præter contritionem requiritur propositum emendationis, quæ verba, si, ut jacent, accipiantur, ut sanè accipienda sunt, significant expressum propositum; cum implicitum non videatur esse propriè dictum propositum.

89. Oppositam sententiam tuentur Coninch. *D. 2. d. 6. n. 58.* Laym. *l. 5. rr. 6. c. 4. n. 6.* Bonac. *D. 5. q. 5. s. 1. p. 3. n. 9. & p. 8. n. 2.* & alii non pauci: hi ergo docent, sufficere virtuale seu implicitum emendandæ imposterum vitæ propositum inclusum in dolore, qui saltem propter motivum universale repertum in omni peccato eliciatur: quibus etiam consentit Suar. *D. 4. s. 4. n. 4.* & prout refertur, Fagund. *l. 2. c. 4.* cum Præposito. *q. 66.* quoad articulum mortis, etiam violentæ, ubi propter vitæ brevitate non vide-

K

tur

zur superesse notabile peccandi periculum: adeoque frustra foret futura vitæ dispositio. Sed Tann. *D. 6. q. 6. d. 2. n. 19.* reclamation, & merito. Nam, præterquam quod hæc doctrina non videatur esse constans, nullum est vitæ, quantumcunque spatium, quo is, qui ratione adhuc utitur, sit immunis à periculo peccandi; cum experientiâ constet, quosdam in extremo vitæ articulo, & animâ jam in extremis, ut ajunt, labiis hærente peccasse v. g. vindictæ cupiditate, turpi & venerea delectatione &c. nullum ergo tempus ab expresso emendationis proposito est excipiendum, siquidem hoc ad Confessionem sit necessarium. Itaque ut doctrinæ constantiam teneamus.

90. Sentio cum Auctoribus hujus posterioris sententiæ, expressum & actuale propositum non esse necessarium ad Confessionem, sed sufficere virtuale, saltem tunc, cum dolor procedit ex motivo generali cadente super omnia peccata; quia repugnat, ut quis doleat v. g. de notabili furto, quia est gravis offensa DEI, & simul etiam velit DEUM alio diverso peccato gravi offendere: per priorem enim actum odit & detestatur offensam DEI; per posteriorem vult, ut alterius inferioris boni jacturam non faciat, gravem offensam: qui duo actus clarè inter se pugnant, ut neuter alterum secum stare patiatur. Et sanè, qui ex corde detestatur peccata sub una universali ratione motiva, hoc ipso etiam vult illa amplius non committere: nemo enim velle potest committere id, quod sibi tanquam offensivum DEI super omnia displicet. Concilium ergo, cum loquitur de proposito vitæ emendandæ, de eo loquitur

perinde ut proposito confitendi, & satisfaciendi pro peccatis; hoc autem non debet esse expressum. Sicut ergo sufficit, si hoc propositum sit virtuale; ita etiam sufficit virtuale propositum emendationis, cum hoc adhuc verè mereatur nomenclaturam propositi, licet cum addito, virtualis. Et hoc modo cum graves Auctores intellexerint Concilium, possumus iis securè adherere: sicut etiam possemus, si essent, qui existimarent, ad Confessionem peccatorum sufficere virtualem dolorem, inclusum in amore DEI super omnia.

91. Dixi autem supra, *saltem tunc, cum dolor procedit ex motivo generali &c.* Nam si procedat ex motivo particulari, nec actu, nec virtute relato ad reliqua peccata, aliter discurrendum est; ut, si quis doleat ex motivo specialis turpitudinis in peccato v. g. luxuriæ repertæ, propositum in ejusmodi dolore inclusum, etsi, ut Dicast. *n. 211.* monstrat, propter argumentum priori numero factum, etiam reliqua ejusdem farinae peccata attingat, non tamen sufficit ad alia alterius generis peccata; quia adhuc, hoc ipso, quod particulare sit motivum, non porrigitur. Debet ergo huic particulari motivo addi aliud, & ex illo formari novus dolor & propositum formale de cetero non peccandi moraliter: ad Confessionem enim requiritur propositum non committendi ullum peccatum mortale; cum tamen in dolore concepto ex speciali motivo non contineatur, etiam virtualiter, propositum alia peccata; in quibus tale motivum particulare non continetur, non committendi. Unde tunc merito vel addendum est propositum expressum, vel elicien-

ciendus alius actus doloris ex motivo universalis, quale est timor gehennæ, amor gloriæ &c.

92. Nihilominus tamen consiliissimum est, & omni modo consulendum, ut, quicumque sua per Confessionem peccata expiaturus est, expressum de ijs in posterum evitandis propositum eliciat, non quod, qui priorem sententiam est secutus, etiam tutior futurus sit in conscientia: cum enim uterque tam hic, quam qui posteriorem sententiam sequitur, sententiam sequatur probabilem, neuter potest esse securior in conscientia: quæ enim major potest esse conscientia securitas, quam si quis versatur extra periculum peccandi: sicut verè extra illud versatur, quicumque sententiam verè probabilem sequitur, ut notum est. Quod ergo suadeam, ut propositum à peccatis in posterum abstinendi sit explicitum & actuale, est, quia longè efficaciori motu tendimus in ea devitanda, quæ speciatim & seriò proponimus evitare, quam in ea, in quorum evitacionem propositum nostrum tantùm generatim fertur, ut experientia quoque docet.

93. Hic tamen studiosè advertendum est, non sufficere solum propositum abque explicito dolore; sicut dicimus, sufficere solum dolorem sine explicito proposito. Ratio differentia est clara: quia in proposito de futuro non includitur odium seu detestatio præteriti; posset enim quis ita sentire: Nolo in futurum occidere, mentiri, blasphemare &c. complacet tamen semel occidisse, mentitum esse, blasphemasse &c. id quod non est in vero dolore: nemo enim potest quidquam verè & seriò detestari, qui

non simul implicitè velit id ipsum in posterum fugere: hæc enim est natura istius actus, quo malum aliquod detestamur, & seriò cupimus, illud à nobis, velut boni alicujus nostri destructivum, amoliri.

ARTICULUS IV.

An propositum debeat esse firmum & efficax?

94. Etsi non desint, qui existimant, sufficere velleitatem seu simplicem affectum, sed ita comparatum, ut si interrogetur de voluntate fugiendi deinceps peccata, responsurus sit, se non ita constitutum esse, ut vi illius actus vitaturus sit peccatum nihilominus tamen, ut Coninch. D. 2. d. 6. n. 59. Laym. l. 5. c. 6. c. 4. n. 7. & alij communiter & rectè docent, id debet esse firmum, absolutum & efficax: quod quo sensu capiendum sit, infra n. 103. explicabitur.

95. Hinc breviter patet, illud propositum se emendandi non posse dici firmum & efficax, & ad verum de peccatis dolorem sufficiens, quod ejusmodi est, ut retineat simul vigentem affectum ad culpam, vel eandem, quam devitare cupit, vel diversam, eam tamen mortalem: hoc enim juxta dicta n. 90. clarè repugnat, & in talem hominem verè quadrat illud Proverb. 13. vult piger, & non vult.

96. Neque dictis obstat, quod, si tale propositum requiratur, pleræque Confessiones sint invalidæ, cum plerumque destituantur necessario proposito: si enim omnes penitentes seriò & firmiter proponunt sibi emendationem in vitæ, qui fit, ut tam parva sequatur emendatio? cum